

Указ № 538/2025: податкові перевірки та мораторій на втручання в бізнес

21 липня 2025 року уведено в дію рішення РНБО, що встановлює мораторій на **безпідставні перевірки бізнесу** та будь-яке надмірне втручання державних органів у діяльність підприємців в умовах воєнного стану. Мета рішення, зокрема, – зменшення тиску на сумлінний бізнес. Нижче проаналізовано положення указу з погляду податкових перевірок – хто підпадає під такі перевірки, за яких умов вони проводяться та який підхід закладається до їх здійснення.

Категорії суб'єктів, охоплені податковими перевітками

Указ чітко визначає, для яких категорій платників податків **податкові перевірки обмежуються або допускаються**. Зокрема, Кабінету Міністрів доручено запровадити обмеження на проведення перевірок щодо двох груп суб'єктів:

- **Авторизовані економічні оператори (АЕО).** Підприємства, що мають статус АЕО, належать до категорії довірених бізнес-операторів. Відповідно до указу, **перевірки таких суб'єктів господарювання призупиняються** (не проводяться) в межах мораторію. Це означає, що компанії з підтвердженою надійністю та прозорістю (якими є АЕО) звільняються від планових податкових перевірок на період дії мораторію.
- **Підприємства / підприємці з незначним ступенем ризику.** Йдеться про бізнес із низьким рівнем податкових ризиків за оцінками контролюючих органів. Указ встановлює, що **суб'єкти господарювання, віднесені до незначного ризику,**

також не підлягають перевіркам під час дії мораторію. Це спрямовано на те, щоб сумлінні платники податків, які не допускають суттєвих порушень, не зазнавали зайвого контролю.

- **Виняток – сфера підакцизних товарів.** Указ робить важливе уточнення: обмеження на перевірки **не поширюється** на суб'єкти, діяльність яких пов'язана з обігом підакцизних товарів (алкоголь, тютюн тощо). Тобто навіть якщо підприємство має статус АЕО чи низький ризик, але працює у високоризиковому «тіньовому» секторі підакцизної продукції, мораторій його **не захищає**. Такі галузі віднесені до особливо ризикових, щоб **не допустити появи нових «сірих» схем** ухилення від сплати акцизів.
- **Інші категорії бізнесу.** Для підприємств, які **не** належать до АЕО чи категорії незначного ризику (тобто мають середній або високий ризик), **мораторій фактично не застосовується**. Отже, **звичайні та високоризикові платники** залишаються під наглядом податкових органів – **їхні перевірки можливі**, але за новими принципами (див. далі про умови та підхід). Таким чином, основний фокус контролю зміщується на бізнес із підвищеним ризиком порушень податкового законодавства.

Умови та порядок проведення податкових перевірок

Воєнний стан і мораторій. Указ набирає чинності з моменту оприлюднення (21 липня 2025 року) і запроваджує **тимчасове обмеження на перевірки бізнесу** в період дії воєнного стану. Фактично це означає, що **планові та безпідставні перевірки** з боку правоохоронних, податкових, митних та інших контролюючих органів **тимчасово заборонені**. Перевірки мають здійснюватися **лише у виключних випадках** – коли для цього є вагомі підстави.

Ризик-орієнтований підхід. Головна умова проведення будь-якої податкової перевірки за новими правилами – **наявність обґрунтованого ризику** потенційного порушення. Уряд зобов'язаний удосконалити методику так, щоб **контроль був точковим – тільки там, де є обґрунтовані ризики порушень**. Указ прямо передбачає запровадження **ризик-орієнтованого підходу при визначенні доцільності перевірок** суб'єктів господарської діяльності. Тобто рішення про проведення податкової перевірки повинно прийматися не довільно, а **на основі аналізу ризиків** – наприклад, виявлених показників можливого ухилення від оподаткування, порушень митних правил або контрабанди.

Порядок ініціювання перевірок. Відтепер органи Державної податкової служби та інші контролюючі структури мають ініціювати перевірки **лише за наявності чітких критеріїв ризику**. Ручне або безсистемне втручання в діяльність підприємств має бути унеможливлене. Для цього в рішенні РНБО закладено заходи з **цифровізації системи державного нагляду**, аби усунути людський фактор у призначенні перевірок. Планується впровадити інтегрований автоматизований модуль, який відстежуватиме ризики та координуватиме перевірки між органами контролю, щоб **уникнути дублювання** їхніх функцій. Таким чином, ініціювання податкової перевірки відбуватиметься через систему ризик-менеджменту: **якщо автоматизований аналіз вказує на високий ризик порушення, тоді перевірку буде призначено**, і навпаки – за відсутності сигнальних ризиків перевірок не проводитимуть.

Часові рамки та координація. Уряд та інші органи отримали конкретні доручення з чіткими дедлайнами для впровадження нових правил. Зокрема, **невідкладно** слід підвищити ефективність податкового і митного контролю за згаданими умовами. Протягом одного місяця після указу необхідно проаналізувати чинне регулювання державного нагляду і подати пропозиції, як **мінімізувати негативний вплив перевірок на бізнес**, скоротити витрати підприємців на виконання вимог контролю та усунути паралельний нагляд різними органами. Це означає, що **мораторій**

має діяти доти, доки не буде створено оновлену систему контролю, але вже зараз розпочато перегляд підходів. Додатково, правоохоронним органам і прокуратурі рекомендовано протягом місяця переглянути відкриті кримінальні провадження щодо підприємців та закрити або пом'якшити ті з них, що безпідставно обмежують діяльність бізнесу. Таким чином, на час воєнного стану фактично впроваджується мораторій, а після його завершення нова система ризик-орієнтованих перевірок має забезпечити збалансований контроль.

Загальний підхід до податкових перевірок у документі

Пріоритет – підтримка доброчесного бізнесу. Указ № 538/2025 закладає політику лояльності до сумлінних платників податків та переорієнтації контролю на реальні загрози. Головна ідея – **«не нашкодити» бізнесу, який працює чесно**, особливо в умовах війни, коли економічна активність критично важлива для держави. Рішення РНБО прямо вказує на необхідність **оптимізації податкового та митного контролю** і покращення умов ведення бізнесу. Це означає мінімізувати надмірні перевірки, усунути дублюючі або зайві контрольні процедури й знизити адміністративний тиск на підприємців. Прем'єр-міністр підкреслила, що завдання влади – **«прибрати штучні перешкоди, які блокують бізнес, і не допустити появи нових безпідставних проваджень»**. Таким чином, пріоритетом є створення передбачуваних умов для роботи бізнесу, аби підприємці могли зосередитися на розвитку, а не на обороні від перевіряльних органів.

Фокус на ризиках та серйозних порушеннях. Загальний підхід, визначений указом, – **ризикоорієнтований контроль**. Контролюючі органи (податкова, митниця тощо) мають спрямувати свої ресурси на ділянки з високим рівнем ризику порушень податкового та митного законодавства або схем контрабанди. Натомість низькоризикові та прозорі компанії отримують «імунітет» від

перевірок. Такий підхід дозволяє зосередитися на виявленні **тіньових схем**, масштабного ухилення від оподаткування, неправомірного користування податковими пільгами тощо, не відволікаючись на дрібні або формальні перевірки. **Виняткову увагу** приділено сферам підвищеного ризику (як-от ринок підакцизних товарів) – тут контроль не послаблюється, щоб держава могла ефективно боротися з правопорушеннями навіть у межах мораторію. Таким чином, **стратегія перевірок стає вибірковою**, базованою на аналізі ризиків: перевіряються передусім ті, хто потенційно завдає найбільших збитків бюджету або займається незаконними операціями.

Обмеження та гарантії. Документ вводить не лише обмеження для контролерів, але й нові **гарантії захисту прав платників податків**. По-перше, вимагається впорядкувати діяльність самих органів контролю: оцінюватиметься **ефективність їх роботи** і запроваджуватиметься система показників, щоб виключити мотивацію до кількісних показників перевірок. По-друге, планується ряд законодавчих змін (рекомендованих Верховній Раді) для посилення захисту підприємців під час слідчих дій і перевірок. Зокрема, пропонується встановити, що **порушення кримінальних справ проти бізнесу погоджує лише керівництво прокуратури**, безпідставно арештоване майно має бути звільнене, а затяжні провадження без доказової бази – закриті. Ці принципи мають на меті **унеможливити використання перевірок чи розслідувань як засобу тиску на бізнес**. Отже, загальний підхід полягає в тому, щоб **контроль був цивілізованим та справедливим**: держава контролює лише коли є реальна необхідність, діє прозоро і цифровізовано, а права добросовісних платників податків захищені.

Цілі та очікувані наслідки. Указ спрямований на досягнення кількох стратегічних цілей. Перша – **стимулювання економіки під час війни**: зменшення перевірок і тиску має розкріпостити ділову активність, залучити інвестиції (окремо наголошено на захисті іноземних інвесторів) та зберегти робочі місця. Друга – **боротьба з тіньовою економікою**: концентруючи зусилля на

проблемних зонах (акцизний сектор, контрабанда), держава сподівається перекрити схеми ухилення та збільшити надходження до бюджету від тих, хто раніше уникав оподаткування. Третя – **реформування системи держнагляду**: за час дії мораторію влада планує впровадити структурні зміни – від дерегуляції та спрощення умов ведення бізнесу до впровадження єдиної ризик-орієнтованої системи перевірок із високим рівнем цифровізації. Очікується, що **після скасування мораторію контролюючі органи діятимуть за новими стандартами**, коли пріоритет – якість, а не кількість перевірок. Такий підхід закладає принципи партнерських податкових відносин держави та бізнесу: **«довіра, де можливо – контроль, де необхідно»**. Як наслідок, має зміцнитися економічна безпека країни та підвищитися ефективність податкового адміністрування без придушення підприємницької активності.

Висновок: Указ № 538/2025 впроваджує безпрецедентний для України крок – **мораторій на податкові та інші перевірки бізнесу**, що змінює сам фокус держави у податкових взаємовідносинах. На перше місце поставлено підтримку легальної діяльності і розвиток економіки в складний воєнний час. Натомість державний контроль трансформується у високоточний інструмент, що застосовується тільки за наявності ризиків чи порушень. Таким чином, документ встановлює новий баланс: **максимальна свобода добросовісному бізнесу – максимальна увага порушникам**, із чіткою метою оздоровлення ділового середовища та посилення економічної стійкості країни.

Приклади випадків та бізнесів, щодо яких не запрацює мораторій та тих, на кого мораторій розповсюджуватиметься.

Орієнтовний перелік видів діяльності, що залишаються в зоні податкового контролю, тобто будуть перевірятися навіть під час

дії мораторію.

□ 1. Підвищений контроль – групи, що не звільняються від перевірок:

1.1. Підакцизні товари

Указ прямо виводить з-під дії мораторію усі види діяльності, пов'язані з підакцизними товарами:

- **Виробництво алкоголю** (вина, горілчані вироби, пиво, сидр, тощо)
- **Роздрібна торгівля алкоголем**
- **Виробництво тютюнових виробів**
- **Роздрібна торгівля тютюном**
- **Виробництво пального**
- **Оптова або роздрібна торгівля паливом (АЗС, склади)**
- **Імпорт / експорт підакцизних товарів**

□ *Підстава:* ці сфери віднесено до зони високого податкового ризику через поширеність схем ухилення, обігу фальсифікату та контрабанди. Тому перевірки тут дозволені **незалежно від статусу платника** (навіть АЕО чи «низький ризик») .

1.2. Середньо- та високоризикові суб'єкти господарювання

Вказано, що мораторій не поширюється на компанії, які не

віднесені до «незначного ризику».

Типові групи, що найчастіше класифікуються як **ризикові**, згідно з методиками ДПС:

- **Будівництво** (особливо з непрозорим субпідрядом)
- **Оптова торгівля металобрухтом, деревиною, зерном**
- **АйТі-фрілансери, які працюють через ФОП 3 групи у великих обсягах**
- **Реклама, маркетинг, консалтинг (з ризиками дроблення та фіктивних послуг)**
- **Надання послуг іноземним замовникам без реєстрації КІК або з приховуванням доходів**
- **Фінансові послуги, мікрокредитування, обмін валют**
- **Сільське господарство з великою кількістю ФОП/оренди**
- **Транспорт і логістика, що працюють на готівку або з офшорами**

□ *Підстава:* такі категорії часто потрапляють до **планів-графіків перевірок ДПС**, і навіть у період мораторію можуть бути охоплені **точковими перевітками** при виявленні ризиків (наприклад, невідповідність обсягів доходу, ухилення від ПДВ, фіктивні операції).

1.3. Платники, які мають ознаки тіньових схем

Указ передбачає ризик-орієнтований підхід, тож навіть у лояльних секторах можуть перевіряти:

- **Платників, які подають уточнюючі звіти з мінусом /**

надміру великими збитками

- Компанії з нульовою звітністю, але активними рахунками
- ФОПів, які мають «підозрілу» кількість співробітників або контрагентів
- Юросіб, які регулярно отримують фінансову допомогу або мають ознаки дроблення

□ *Підстава:* автоматизовані системи ДПС мають право ініціювати перевірки при виявленні **аномалій у звітності або транзакціях**, навіть якщо формально це низькоризиковий сектор.

□ 2. Звільнені від перевірок (під час дії указу):

2.1. Авторизовані економічні оператори (АЕО)

Платники, що мають спеціальний статус від митниці, підтверджений сертифікатом (АЕО типу С або F).

- Часто – логістичні компанії, імпортери, експортери
- Вони проходять попередній аудит і вважаються надійними

□ *Підстава:* указ встановлює, що перевірки таких суб'єктів тимчасово не проводяться .

2.2. Платники з незначним ступенем ризику

Категорія визначається згідно з методикою ризикоорієнтованого контролю. Може включати:

- Малий бізнес з прозорою структурою
- ФОП 1 та 2 групи без найманих осіб
- Компанії, що не мають експортно-імпортних операцій, без ПДВ, без збитків

□ Підстава: указ прямо вказує, що на період дії рішення перевірки таких платників не проводяться (виняток – підакцизні) .

□ Резюме: хто може підпасти під перевірку?

Категорія бізнесу	Підпадає під перевірку?	Пояснення
Підакцизні (алкоголь, тютюн, пальне)	☐ Так	Завжди під контролем
Середньо- та високоризикові галузі (будівництво, торгівля, логістика, консалтинг)	☐ Так	Якщо є ризики
АйТі-ФОП з великим доходом	☐ Так	Якщо підозра на дроблення
Схеми з нульовою звітністю / збитками / фіндопомогою	☐ Так	Якщо виявлено системні ризики
АЕО (авторизовані оператори)	☐ Ні	Мають «іmunітет»
Низький ризик (ФОП 1–2 група, мікробізнес)	☐ Ні	За умовчанням не перевіряються

□ Маєте питання або сумніви щодо дій податкової?

Команда “Вікторія” готова захищати ваші інтереси – професійно, ґрунтовно, до очікуваного результату.

Заповніть форму зворотного зв'язку для швидкого зв'язку.
Збережіть свої нерви, здоров'я, час та кошти.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія

Банківська таємниця: що це і коли банк може розкрити інформацію

Банківська таємниця – це будь-які відомості про фінансову діяльність клієнта, які стали відомі банку під час обслуговування. Закон «Про банки і банківську діяльність» (ст. 60) чітко гарантує збереження цих даних. До банківської таємниці належать, зокрема, **рахунки клієнта** (включаючи

кореспондентські рахунки НБУ) та суми на них, **операції та транзакції** за цими рахунками, а також загальний **фінансово-економічний стан клієнта**. Тобто туди входить інформація про залишки на рахунках і проведені платежі, укладені банківські договори (депозити, кредити, оренда сейфу тощо) та інші документи, що стали відомі банку.

- **□ Рахунки й залишки:** номери рахунків (поточних, депозитних, ескроу), коррахунків, залишки коштів і банківських металів.
- **□ Операції та договори:** усі транзакції (перекази, платежі) за дорученням клієнта укладені з банком угоди (договори на депозит, кредит, обслуговування рахунку тощо).
- **□ Інша інформація:** фінансові звіти, дані про активи/забезпечення клієнта, а також відомості, отримані під час фінкредитування (оцінки кредитоспроможності) чи інші конфіденційні дані клієнта.

Коли банки розкривають інформацію без згоди клієнта

Банк **не може** самовільно передавати ваші дані стороннім – зберігання таємниці обов'язкове. Винятки передбачені лише законом. За ст. 62 Закону «Про банки і банківську діяльність» банки можуть розкривати банківську таємницю **без згоди клієнта** в таких випадках:

- **☞☞☞ За рішенням суду:** будь-якої інформації про рахунки чи операції – якщо це передбачено судовим рішенням.
- **☞☞☞ Правоохоронні органи та контролюючі служби:** прокуратура, Нацполіція, СБУ, НАБУ, ДБР, Бюро економічної безпеки (БЕБ), НАЗК, АРМА тощо – на письмову вимогу щодо рахунків і операцій конкретної особи (юридичної чи фізичної, включно з ФОП) за вказаний

період. Вимога має містити перелік даних: наявність рахунків, їхні номери, унікальні ідентифікатори платіжних карток, залишки, проведені списання/зарахування, призначення платежів, дані контрагента (назва чи ПІБ, ІПН) тощо.

- **Антимонопольний комітет:** на запит перевіряє інформацію про рахунки та операції конкретної компанії чи ФОПа (сума операцій, контрагенти тощо).
- **Податкова (ДПС):** може запитувати відомості про наявність рахунків чи електронних гарантів платника. Нові зміни дозволяють податковим органам отримувати такі дані без додаткових процедур (наприклад, у рамках міжнародних угод про обмін інформацією та за умов воєнного чи надзвичайного стану).
- **Державна виконавча служба (державні та приватні виконавці):** на запит у межах виконання судових рішень – дані про рахунки боржника, залишки та рух коштів за конкретний період, а також інформацію про договори банківських сейфів, якщо вони є в заставі боржника.
- **Банки:** у визначених законом випадках (зокрема, для обміну даними у системі фінансового моніторингу). Очікуємо впровадження опенбанкінгу.
- **Нотаріуси (та уповноважені посадовці):** отримують інформацію про рахунки **померлих клієнтів** у справах про спадщину (наявність рахунків покійного та залишки коштів/металів на них). Новим законом також дозволено **нотаріусам з'ясовувати дані про рахунки осіб, які визнані безвісти зниклими**, для встановлення опіки над їх майном.
- **Міністерство фінансів:** під час бюджетного процесу має право перевіряти інформацію про рахунки та операції фізосіб (отримувачів соцвиплат, субсидій тощо) для верифікації державних виплат.

Усі наведені випадки регламентовані **Законом «Про банки і банківську діяльність»** та іншими нормативними актами (зокрема, Податковим і Фінансовим кодексами, законами про виконавче провадження, фінансовий моніторинг тощо). Закон прямим текстом включає до кола клієнтів як «юридичних осіб», так і «фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності». Тому **для ФОП законодавчо немає окремих пільг чи обмежень**: усі перелічені підстави розкриття застосовуються однаково як до фізосіб-підприємців, так і до інших клієнтів.

Основні ризики для бізнесу

Освітлення банківської таємниці ускладнює захист конфіденційної інформації. Серед основних загроз:

- **Витік конфіденційних даних:** відкриття банківських даних може призвести до витoku чутливої інформації про фінансові операції бізнесу. Конкуренти або рейдери можуть використати знання про партнерів, обсяги продажів чи покупок для тиску на компанію.
- **Зростання фіскального тиску:** податкова служба отримує змогу «в автоматичному режимі» вважати будь-які надходження на рахунок потенційно прихованими доходами. Це призведе до значного зростання перевірок, штрафів і донарахувань: доведеться документально підтверджувати правомірність **кожної** транзакції.
- **Ризик блокувань рахунків:** з розширеними повноваженнями контролюючих органів збільшується ймовірність необґрунтованих арештів чи блокування коштів підприємця (навіть без остаточного рішення суду). Це може стати інструментом тиску чи зловживань з боку контролерів.
- **Підрив довіри та інші наслідки:** загалом, відкритість фінансових даних підриває довіру клієнтів і партнерів, погіршує інвестиційний клімат і змушує бізнес шукати способи обійти надмірний контроль (наприклад, відходити

в готівкові операції або менше розкривати дані).

Висновок: власникам малого бізнесу варто пам'ятати, що банківська інформація – це строго регульований актив. Навіть ФОП, укладаючи договір з банком, автоматично погоджується з цим режимом. Проте за законом банки можуть передавати інформацію про вас і вашу діяльність державним органам **без вашого дозволу** (у випадках, перелічених вище). Це означає, що будь-які нестандартні чи сумнівні операції можуть опинитися в полі зору контролерів набагато швидше, ніж ви очікуєте. З огляду на це підприємцю слід ретельно вести фінансову дисципліну, документувати всі операції та при необхідності отримувати консультацію юриста чи бухгалтера, щоб мінімізувати наслідки такого розкриття даних.

Захистіть свої податкові права – звертайтеся до фахівців компанії «Вікторія».

Заповніть форму зворотного зв'язку для швидкого зв'язку.
Збережіть свої нерви, здоров'я, час та кошти.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Податкова бере в облогу продавців з OLX та Prom.ua: «листи щастя» вже розіслано

На початку травня Державна податкова служба України розіслала понад 3 тисячі повідомлень фізособам, які продавали речі через інтернет-платформи й отримували оплату через NovaPay, Rozetka, Укрпошту, платіжні системи. Причина – підозра у веденні системної підприємницької діяльності без державної реєстрації та сплати податків.

□ Що сталося?

Податкова аналізує нову форму касових чеків, де з березня 2025 року обов'язково зазначаються ідентифікаційні дані отримувача коштів. Інформація автоматично потрапляє до реєстрів ДПС. Якщо особа не зареєстрована як ФОП, її можуть викликати до податкової та скласти адмінпротокол за ст. 164 КУпАП.

□ Що загрожує?

Штраф – від 17 000 до 34 000 грн, а в разі повторного порушення або доходу понад 17 тис. грн – до 85 000 грн. Крім того, після рішення суду сума штрафу може бути подвоєна через виконавче провадження.

□ Чи можна уникнути штрафу?

Так. Якщо продаж речей не був системним і не мав на меті отримання прибутку, достатньо надати податковій письмове пояснення. Наприклад, продаж вживаного дитячого візка або старого телефону може бути звичайним обміном майна, а не підприємницькою діяльністю. У такому випадку реєстрація ФОП не

потрібна, хоча дохід усе одно доведеться задекларувати й сплатити 18% ПДФО та 1,5% військового збору.

⚠️ А якщо проігнорувати?

У разі відсутності пояснення податкова все одно складатиме адмінпротокол. У суді доведеться обґрунтовувати відсутність наміру на регулярне отримання прибутку. За даними податкової, навіть особи, які отримали до 1000 грн за три тижні, опинились у фокусі уваги.

❓ Що буде далі?

Ці події – частина ширшої стратегії. Уряд готує законопроект про оподаткування доходів від цифрових платформ (Uber, Glovo, Bolt тощо), за яким усі доходи таких користувачів будуть обкладатися 10% податку. Платформи самі сплачуватимуть ці податки за користувача.

❓ Як ми можемо допомогти?

Юридична компанія «Вікторія» надає:

- правовий аналіз отриманого повідомлення від податкової;
- підготовку письмового пояснення;
- супровід у разі складання адмінпротоколу;
- оскарження штрафів і неправомірних дій податкової в судовому порядку.

Ми захистимо ваші інтереси – як у межах адміністративної процедури, так і в суді. Звертайтеся, якщо отримали «лист щастя» або маєте сумніви щодо законності дій податкових органів.

Зважте, щодо подібних справ рішення про притягнення до адміністративної відповідальності виносить саме суд. І санкція, навіть вперше, може передбачати, зокрема, конфіскацію отриманих коштів. Так, конфіскація коштів відбулась в справах № 346/3526/24, № 629/2600/25, № 712/5248/25.

Наша команда адвокатів неодноразово успішно захищала клієнтів за подібних обставин. То ж за потреби – звертайтеся!

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективне представництво та захист своїх інтересів

Форма швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Компанія Вікторія

Отримали лист від податківців про незареєстровану підприємницьку діяльність? Як діяти

За ч. 1 ст. 164 КУпАП відповідальність настає, якщо особа здійснює господарську діяльність (виробництво, реалізацію товарів, виконання робіт чи надання послуг) **без державної реєстрації** як ФОП чи без подання повідомлення про початок діяльності (якщо це потрібно). Законодавство вимагає, щоб така діяльність мала ознаки підприємництва: **безпосередність, систематичність та мету отримання прибутку**. Систематичність тлумачиться як не менше трьох повторень діяльності протягом року (див. п. 2, 4 Постанови Пленуму ВСУ № 3/2003). Якщо ж продажі були одиницями і не свідчать про регулярний збут товарів задля прибутку, то ознаки підприємницької діяльності відсутні. Крім того, суди звертають увагу: доказова база повинна підтверджувати наявність усіх складових правопорушення. Усі сумніви щодо доказів тлумачаться на користь особи.

Приклад 1. Продаж товару через Інтернет та отримання оплати на власну карту (Київ, 2024)

У Постанові Шевченківського районного суду м. Києва (№761/23276/24 Провадження № 3/761/5592/2024) розглянуто справу особи, яка продала через Інтернет товар та отримала оплату на власну карту. Показово, що **контрольну закупку здійснила працівниця податкового органу** (хоча про це в Постанові не йшлося).

Результат. Суд прийшов до висновку, що провадження в справі про адміністративне правопорушення підлягає закриттю у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення. У справі про адміністративне правопорушення відсутні належні та допустимі докази на підтвердження факту систематичності продажу товарів з боку особи.

Приклад 2. «Лаванда-бомбочки» на OLX (Київ, 2025)

У Постанові Деснянського райсуду м. Києва від 14.01.2025 (спр. № 754/17519/24) розглянуто справу фізособи, яка продала **одну бомбочку для ванни** (виготовлену власноруч) через сайт OLX. За протоколом вона нібито провадила торгівлю без реєстрації (ч. 1 ст. 164 КУпАП). На суді обвинувачена заперечила проти протоколу, пояснивши, що це була поодинокі подія: вона зробила партію виробів для благодійного ярмарку і залишок – одну бомбочку – вирішила продати лише через особисті потреби.

Суд ретельно проаналізував докази. Було встановлено, що є **лише** протокол, декілька скріншотів оголошення, дві платіжні інструкції на суму 100 грн та відомості, що особа не зареєстрована ФОП. Водночас суд наголосив, що для кваліфікації за ст. 164 необхідна **систематична, комерційна діяльність** (тобто не менше трьох продажів на рік з метою прибутку). У матеріалах справи відсутні докази систематичності: протокол не містив інформації про будь-які інші продажі, а наявні скріншоти та платіжні інструкції були поодинокими. Суд також вказав, що сумніви щодо повноти доведення слід тлумачити на користь підозрюваної (ст. 62 Конституції, ст. 9 і 251 КУпАП).

Результат. Суд дійшов висновку, що вина особи у вчиненні правопорушення не доведена, оскільки бракує обов'язкових ознак господарської (підприємницької) діяльності. Провадження за ч. 1 ст. 164 КУпАП було **закрито** (немає складу правопорушення).

Приклад 2. Незареєстроване таксі (Хмельниччина, 2019)

У іншому випадку (Провадження № 33/4820/119/19 Справа № 676/448/19) приватний перевізник (власник автівки) фігурував у справі про діяльність без реєстрації (ч. 1 ст. 164). Після рішення суду першої інстанції про штраф 34 000 грн з **конфіскацією авто** Хмельницький апеляційний суд **скасував** цю постанову. Захист обґрунтував, що протокол складався **без достатніх доказів**: в матеріалах не було свідків, фотознімки зроблені без прив'язки до часу/місця, а всі твердження інспектора залишилися непідтвердженими. Суд апеляції погодився з цим: у матеріалах справи взагалі не наведено жодних даних про надання перевезень за оплату (не зафіксовано осіб чи сум грошей), отже немає ознак господарської діяльності.

Результат. Апеляційний суд задовольнив скаргу і **закрив провадження** через відсутність складу правопорушення. Як відзначено у рішенні, без належних і допустимих доказів про систематичність і корисність діяльності (тут – надання послуг таксі) провину особи встановити неможливо.

Основні правові висновки для захисту

Аналіз наведених рішень дозволяє сформулювати ключові аргументи для захисту у таких справах:

- **Систематичність і прибутковість.** Суд звертає увагу, що одиничні випадки продажу товару за невелику суму не мають ознак підприємництва. Підприємницька діяльність має бути **регулярною (не менше трьох разів на рік)** і здійснюватись з метою прибутку. Якщо продажі епізодичні (наприклад, один раз продано зайву речовину або залишок виробу), це не є провадженням бізнесу.

- **Доведення факту діяльності.** Обвинувачення повинно надати **необхідні та допустимі докази** всіх складових правопорушення (ст. 251, 280 КУпАП). Наприклад, прямих доказів наявності систематичних продажів, зберігання товарів для перепродажу чи отримання доходу має бути достатньо. Якщо матеріали справи складаються тільки з протоколу і поодиноких квитанцій без розкриття обставин, цього часто буває недостатньо.
- **Роль сумнівів і процедурних порушень.** Адміністративна відповідальність повинна встановлюватися на підставі належних доказів. Будь-які сумніви щодо доведення складу правопорушення трактуються на користь особи (Конституція України, ст. 62, ст. 9 КУпАП). Також суди зважають на недоліки процесу першої інстанції (наприклад, неподання важливих доказів чи відсутність допитів свідків).

Висновки для захисту. У подібних справах зацікавленим особам варто зосередитися на доведенні відсутності систематичності й комерційної мети продажів. Слід надавати суду контраргументи та докази на користь “громадянського” чи “побутового” характеру діяльності (наприклад, продаж особистих речей, однакове походження ідентичних товарів тощо). Вимагати доказів регулярності торгівлі та опонувати кожному доказу про «системність». При відсутності таких доказів суди у наведених прикладах відмовлялися визнати продаж підприємницькою діяльністю.

Зважте, щодо подібних справ рішення про притягнення до адміністративної відповідальності виносить саме суд. І санкція, навіть вперше, може передбачати, зокрема, конфіскацію

отриманих коштів. Так, конфіскація коштів відбулась в справах № 346/3526/24, № 629/2600/25, № 712/5248/25.

Наша команда адвокатів неодноразово успішно захищала клієнтів за подібних обставин. То ж за потреби – звертайтеся!

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективне представництво та захист своїх інтересів

Форма швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Компанія Вікторія

**Поворотна фінансова допомога
від ФОП: судова практика,
позиція ДПС і ризики**

анулювання статусу платника єдиного податку

Останніми роками надання поворотної фінансової допомоги (ПФД) фізичними особами-підприємцями – платниками єдиного податку – стало предметом прискіпної уваги податкових органів. Чинне законодавство не забороняє таких операцій, але ДПС часто кваліфікує їх як фінансові послуги або фінансове посередництво, що є прямо забороненим для фоп-єдинників.

Справа №120/4675/24: Апеляційний суд підтримує ДПС

12 березня 2025 року Сьомий апеляційний адміністративний суд у справі №120/4675/24 підтримав позицію ДПС щодо неприпустимості надання ФОП сум ПФД. Обставини справи:

- ФОП надав поворотну фіндопомогу на суму понад 13 млн грн;
- ДПС стверджувала, що це є діяльність у сфері фінансового посередництва (квед 64.19);
- Апеляція залишила в силі рішення першої інстанції: суми доходу неправомірно знижено, а сам ФОП порушив умови спрощеної системи.

По цій справі варто дочекатись остаточного рішення від Касаційної інстанції, очевидно.

Порівняння з позицією Верховного Суду

У справі №824/74/19-а (постанова ВС від 01.07.2020) суд навпаки зазначив, що отримана та повернена ПФД не є доходом ФОП. Встановлено обставини фактичної позики, а отже відсутність підстав для переходу на загальну систему.

Що це означає для ФОП

- Податкова служба трактує надання ПФД як фінансове посередництво та подає до судів з вимогами анулювати статус єдинника;
- Суди оцінюють договір, суму, систематичність та намір отримати дохід;
- Вирішуючий критерій – чи це було разовою операцією за особисті кошти, чи систематичним розподілом чужих коштів.

Поради: Що робити ФОП

- Оформлювати ПФД лише за письмовими договорами, – від себе як від фізичної особи, а не з рахунку ФОП, – чітко вказуючи, що це особисті кошти, а не господарська діяльність;
- Якщо все ж доводиться оформити від ФОП, то не укладати багато однотипних договорів за короткий період – це може свідчити про системність;
- Не залучати сторонні кошти для надання ПФД – це вже ознака фінпосередництва;
- Зберігати всю документацію: договори, виписки, повернення коштів – для підтвердження реальності операції;
- Уникати використання в договорах термінів «позика», «кредит» тощо без уточнення статусу коштів та сторін.

Нагадуємо, АО «Західна Правозахисна Група» надає професійні послуги оскарження податкових повідомлень – рішень.

Загалом це охоплює як процедуру адміністративного оскарження, так і судового.

Загалом Ви зможете отримати комплексну послугу щодо оскарження протиправних рішень податкового органу.

Переваги АО «Західна Правозахисна Група»:

- досвідчені адвокати податкової практики, податкові консультанти;
- напрацьовані вдалі кейси з оскарження;
- наданню послуги передують детальний аналіз ситуації, моделювання її розвитку і податкове планування;
- налагоджені процеси дистанційної, комфортної та безпечної для Замовника комунікації;
- справедлива та розумна ціна вартості послуг та ін.

Заповніть форму зворотного зв'язку і ми надамо Вам первинну консультацію.

Форма зв'язку

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

АО "ЗАХІДНА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА"